

Според записките на Селимински /а и съвсем логично е да се очаква/, подобна идея най-напред сериозно се обсъжда и се съобразява с добре известните условия в Сливен. С цел това преднамерено "организиране" на народа, на него се предлага да се върне в родното място и да се заеме с тази задача;

- Със събитията около войната 1828 - 1829 година и след нея демографската картина в Сливен и в югоизточните български земи коренно се променя. За нейното по-обстойно изясняване трябва да се проучат няколко паралелно протичащи процеса - например този на реемиграцията: каква част от заминалите не се завръщат на юг от Балкана, но са в българска земя, т.е. на юг от Дунав, заселени в Добруджа; напусналото мюсюлманско население - още преди авангардните части на настъпващата руска армия и др.;

- Настъпилите политически промени от 30-те години на XIX в., резултат от сблъсъка на интересите на двете империи - Русия и Турция, засягат най-силно югоизточните български територии, в частност Сливен и региона му. Населението попада в нова, екстремална ситуация, затова и реакциите са полюсно противоположни - от опити за въстание - до подготовката за организирано, масово преселение. Това преселение трябва неминуемо да се разглежда като резултатна величина от дълъг и продължителен процес; като вариант за радикално решение с цел - съхранение на етноса. И ако се приеме, макар и условно мотото на П. Кисимов: "Няма зло без добро"¹⁵, то сливенци действително намират в бъдеще подкрепа за своите начинания сред новосъздадените емигрантски колонии във Влашко, Молдова и Русия. По същество това е истина, но същевременно е нужно да се отчете незавидната съдба на десетките хиляди българи-бежанци. За тях този процес включва не само трагизма на принудителното откъсване от род и родина, но и дългия път на промяна и адаптиране към една чужда етногеографска среда. Тук именно се появяват и новите проблеми, свързани не само с физическото оцеляване - проблеми, отнасящи се до тяхната национална идентичност, а те са хиляди.

Както коментира в спомените си бележитият сливенец - пряк участник в цитираните събития - д-р Ив. Селимински: "Великата идея за българска националност, въпреки толкова много препятствия и затруднения, макар и да остана неизпълнена, обаче се напечати в сърцето на всекиго, почна да се възражда, да се развива и да се увеличава постепенно."¹⁶ Възщност необходимостта от това - да се съхрани историческата и културна идентичност на преселените обосновава стремежа към стабилизирани връзки с родината, към активност, в името на това "да не се заличи нашият народ от страниците на етнографията"¹⁷ и на Балканите.

1. Д-р Иван Селимински. Библиотека "Д-р Ив. Селимински", кн. II и IV, С., 1904; 1928 г.; П. Кисимов. Бягството на сливенци подир руските войски 1830 г. Българска сбирка, 1903, кн. I, г. X; П. Кисимов. Към спомените ми. Българска сбирка, 1903, кн. I, г. X; Ф. П. Фонтон. Хумористи-